

ESZTRAMOS, ESSZENCIA LÁTOGATÓKÖZPONT

& ESZTRAMOS TÉRSÉGFEJLESZTÉSI STRATÉGIA VÁZLAT

É P Í T É S Z E T

tervező: **KRAJNYÁK NÁNDOR BENCÉ**

helyszín: **ESZTRAMOS HEGY [B.-A.-Z. megye, Tornaszentandrás-Bódvarákó]**

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM
ÉPÍTÉSZMÉRNÖKI KAR
IPARI ÉS MEZŐGAZDASÁGI ÉPÜLETTERVEZÉSI TANSZÉK

építész: **NAGY IVÁN**
épületszerkezet: **PÁRICSY ZOLTÁN**
tartószerkezet: **DR. VÁRKONYI PÉTER**
építéskivitelezés: **HUSZÁR ZSOLT**
épületgépészet: **DR. MAGYAR ZOLTÁN**

2020

ÉPÍTÉSZET - TERVEZÉSI PROGRAM BEVEZETŐ | Indíttatás, adottságok & értékek

Az Esztramos-hegy Borsod-Abaúj Zemplén megye északi peremén található, Tornaszentandrás és Bódvarákó települések között. A hegyben található vasérc ipari kitermelése 1834 és 1960 között zajlott mélyműveléssel. Ekkor váltak ismeretessé a legnagyobb esztramosi barlangok, melyek felfedezése hosszasan húzódó természetvédelmi problémák sorozatának kiindulásaként szolgált. 1948-tól mészkövet is bányásztak a hegyen külszíni fejtéssel, mely során a 380 méter magasságú Esztramosot „megskalpolták”: gerincét lemetsztették, majd elhordták, ezzel a tájsebbel létrehozva az Esztramos mai megjelenését. E különleges természeti értéket és bányászattörténeti emléket a rendszerváltás után nem kímélte a kialakult érdekhajhász, hazai privatizációs politika, mely így rövid vegetálás után tönkrement. Az őrizetlen bányamű értékei és a barlangok védelmét, bemutathatóságát és a tervezett idegenforgalmi hasznosításukat is szolgáló infrastruktúra a pusztítás áldozatává váltak. Mindez különösen azért szomorú, mivel a kilencvenes évek elejére kiépítették a hegy két legnagyobb üregrendszerének, a Rákóczi- és a Földvári Aladár-barlangnak idegenforgalmi célú infrastruktúráját, tehát már nem volt akadálya annak, hogy a barlangokat rendszeresen bemutassák. A hegy területén az elmúlt évtizedekben ötvenkét barlangot kutattak föl, összesen 1700 méter hosszúságban. Közülük negyvenegy üreget a bányászat közben tártak fel 1600 méter hosszan. Az Esztramos jelenleg az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságának felügyelete alatt áll. A hegy lábának megközelítése jelenleg csak földúton lehetséges, az egykori bányaépületek jelentős része romosan, elhagyatottan áll. A barlangok látogatottsága nem biztosított állandó jelleggel, például a Rákóczi-barlang túrára való jelentkezés aktuálisan előzetes regisztrációval történik, csak hétvégi napokon. Összességében elmondható, hogy a helyet napainkban elhanyagoltság és magára hagyatottság jellemzi és folyamatosan veszti el identitását annak ellenére, hogy Esztramos felszínén és benne rejlő egyedülálló értékek méltóak lennének a bemutatásra és megismertetésre.

"A témaválasztást személyes élmények és javaslatok alapozták meg. Több rokonomnak is a bánya adott egykor munkát, ami azonban kiemelten megfogott ezeken túl, az a kicsi, de annál látványosabb Rákóczi-barlang, amely képződményei országszerte egyedülállóak, viszont a barlang jelenleg nem látogatható állandó jelleggel... Azonban az első benyomásból, miszerint egy barlang fogadóépület legyen a diplomaterv témája, hamar arra a következtetésre jutottam, hogy a hegy sokkal komplexebb beavatkozást igényel és érdemel."

Diplomamunkám célja így egy alternatív javaslat alkotása, amely az Esztramos természeti és történeti értékeire alapozva megoldást keres a hegy jelenlegi helyzetére és törekszik egy fenntartható jövőkép megalkotására. A feladat megközelítése azonban távolabbról, nagyobb léptékben történik, nem tud pusztán egy „egy épülettel megoldott projekt”-ként működni. A teljes hegy, sőt a közvetlen térség léptékében kell gondolkodni, arra összességében kell stratégiát alkotni, amelyben természetesen jelentős részt vállal az építészeti aspektus. Tervem alapja tehát egy átfogó térségfejlesztési stratégia vázlata, amelyben a diplomamunka érdemi részeként a főbb építészeti beavatkozások kerülnek részletes kidolgozásra.

A projekt célja a - szűk értelemben vett - térség turizmusának léptéknek megfelelő elindítása [fejlesztése] a részterületek [települések, tájrészek] feladatainak és jövőképük pontos definiálásával. Ennek kifejtése az imént említett programon: az **Esztramos Térségfejlesztési Stratégia Vázlaton [ETSV]** keresztül történik. Az ETSV magában foglalja a szükséges infrastruktúra megalkotását, a meglévő épületek jövőjét, egy fogadóépületet, a hegytető [312-es szint] megközelítésének lehetőségeit, annak hasznosítását [jövőjét], majd a stratégiából eredő következményekkel is foglalkozik.

A beavatkozások megalkotásának alapját az öko-, a fenntartható-, és a Niche-turizmus háttere adta. **Alapgondolat a hely identitásának újraélesztése, a hegy gyógyítása, miközben egy múlttal integrált, rendezett jövőt alkotunk. Fontos az élmény alapú bemutatás, minimalizált, szükséges beavatkozásokkal és a fenntartható működés előkészítése.**

TARTALOM:

- 02 tábló | Értékek > A projekt célja > [ETSV]
- 03 tábló | Az ETSV lépéseinek összefoglalása
- 04 tábló | Építészeti beavatkozások - Esszencia
- 05 tábló | Alaprajz & A megjelenés koncepciója
- 06 tábló | Fogadószárny
- 07 tábló | Rejtett szárny & A központ belső világa
- 08 tábló | Átnézeti axonometria & Összefoglaló gondolatok

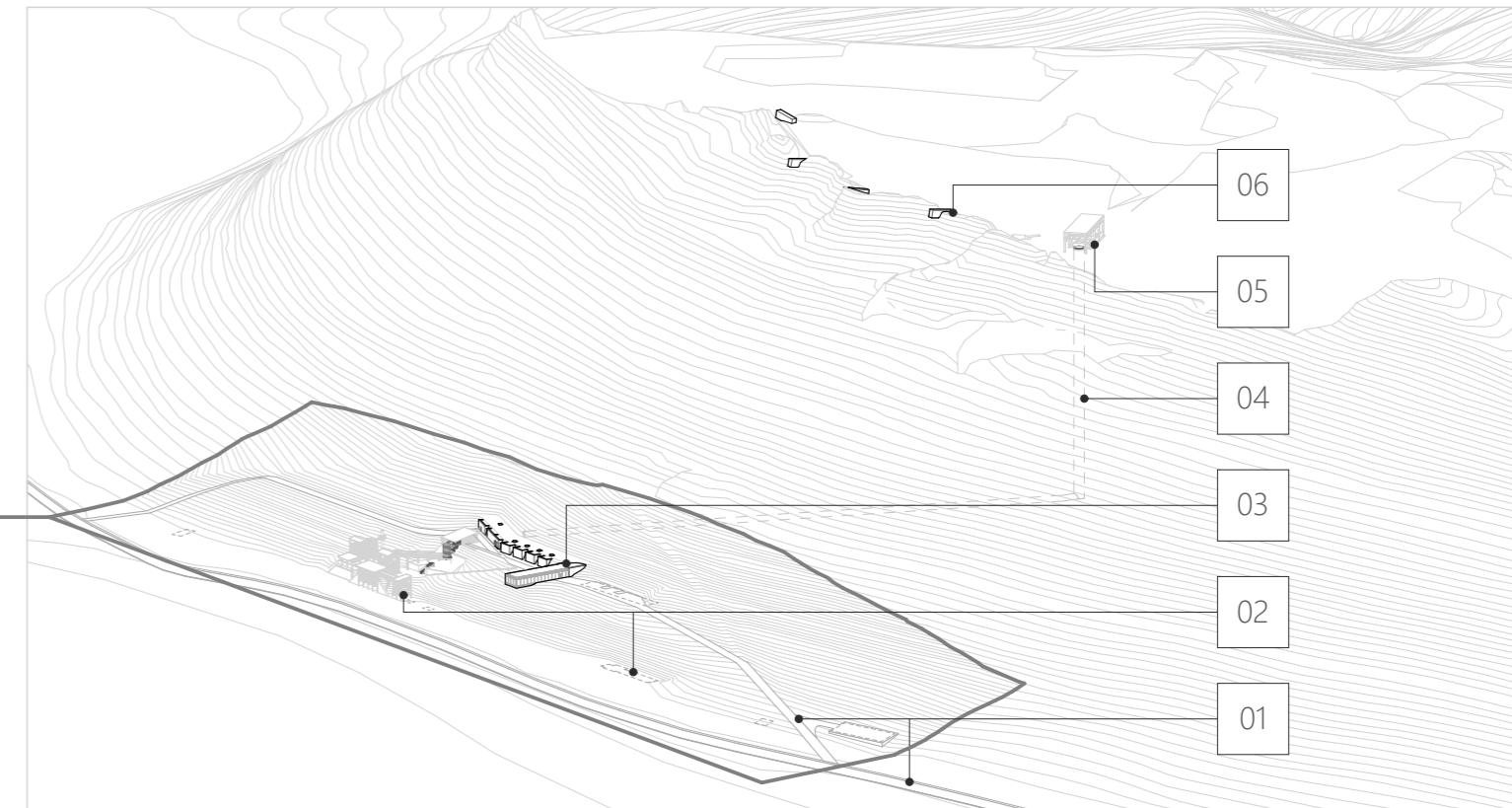
A PROJEKT CÉLJA & ÚTJA

ESZTRAMOS TÉRSÉGFEJLESZTÉSI STRATÉGIA VÁZLAT [ETSV]

A - szűk értelemben vett térség - turizmusának léptéknek megfelelő elindítása a részterületek [települések és tájrészek] feladatainak és jövőképük pontos deifinálásával. A beavatkozások megalkotásának alapját az öko-, a fenntartható-, és a Niche-turizmus háttere adta.

Az Esztramos-hegy jövőjének megalkotása komplex megoldást igényel. Erre a felvetésre ad választ az ETSV, ami egy nyolc lépésből álló tervezet. Ennek program szintű kidolgozása a diplomamunka részét képezi, építészeti aspektusból a fókusz a harmadik lépés fogadólétesítményén [látogatóközpont] áll.

A HELY

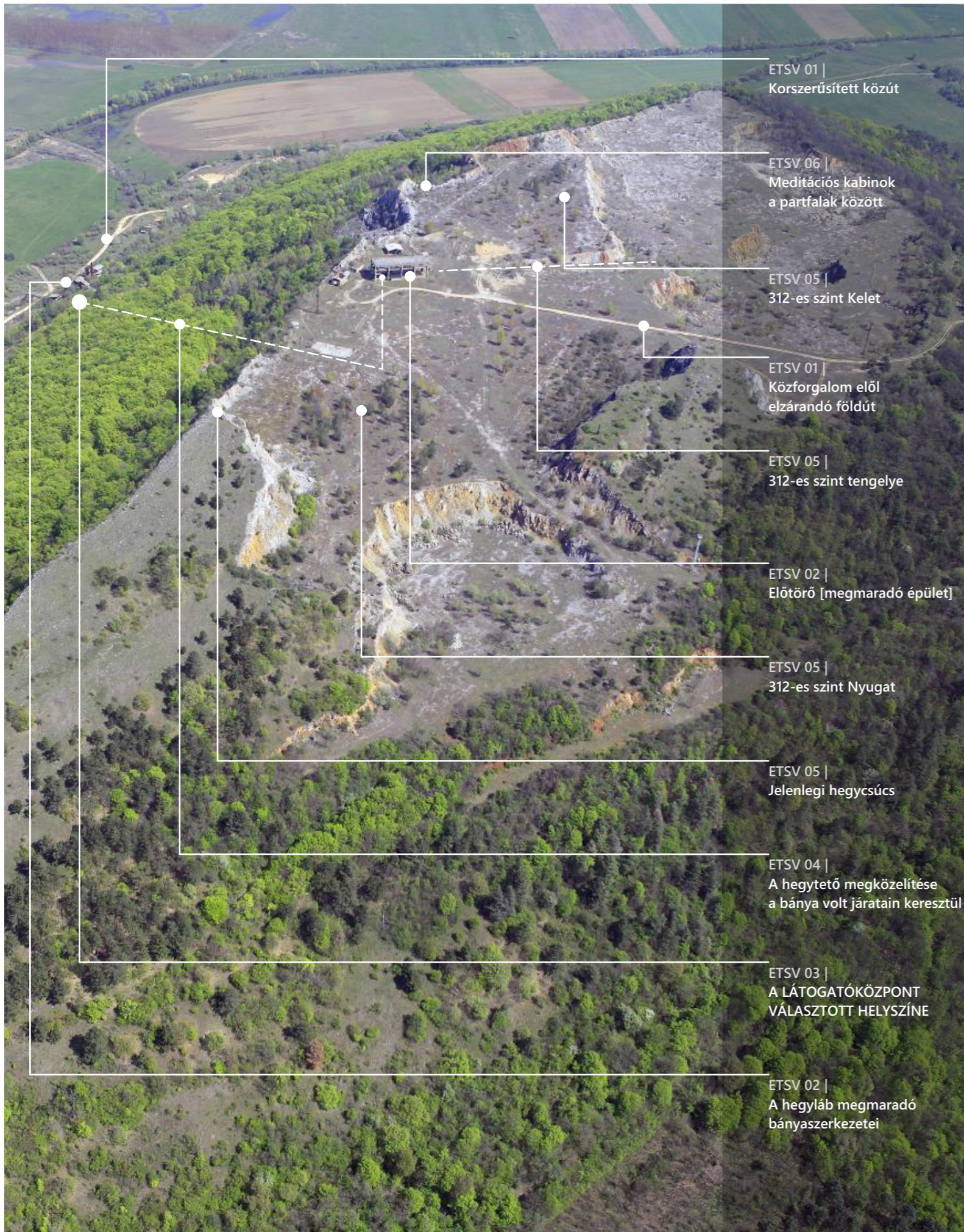
GYÓGYÍTÁSA & IDENTITÁSÁNAK ÚJRAÉLESZTÉSE
RENDEZETT JÖVŐJÉNEK - MÚLTJÁVAL INTEGRÁLT - KIALAKÍTÁSA
ÉLMÉNY ALAPÚ BEMUTATÁSA & VÉDELME SZÜKSÉGES BEAVATKOZÁSOKKAL
FENNTARTHATÓ MŰKÖDÉSÉNEK ELŐKÉSZÍTÉSE

- 01 | SZÜKSÉGES INFRASTRUKTÚRA KIÉPÍTÉSE
- 02 | DÖNTÉS A MEGLÉVŐ ÉPÜLETEK JÖVŐJÉRŐL
- 03 | FOGADÓLÉTESÍTMÉNY
- 04 | A HEGYTETŐ [312-ES SZINT] MEGKÖZELÍTÉSE

- 05 | A HEGYTETŐ HASZNOSÍTÁSA
- 06 | MEDITÁCIÓS KABINOK ELHELYEZÉSE
- 07 | A TÉRSÉG TELEPÜLÉSEINEK FEJLESZTÉSE [KÖVETKEZMÉNY]
- 08 | AZ ANP NIVÓJÁNAK MEGFELELŐ FEJLESZTÉS [KÖVETKEZMÉNY]

bányászat + botanika + geológia + barlangászat

ETSV 01 |
Korszerűsített közút

ETSV 06 |
Meditációs kabinok
a partfalak között

ETSV 05 |
312-es szint Kelet

ETSV 01 |
Közforgalom elől
elzárandó földút

ETSV 05 |
312-es szint tengelye

ETSV 02 |
Előtörő [megmaradó épület]

ETSV 05 |
312-es szint Nyugat

ETSV 05 |
Jelenlegi hegycsúcs

ETSV 04 |
A hegytető megközelítése
a bánya volt járatain keresztül

ETSV 03 |
A LÁTOGATÓKÖZPONT
VÁLASZTOTT HELYSZÍNE

ETSV 02 |
A hegyláb megmaradó
bányaszerkezetei

ETSV 01 | INFRASTRUKTÚRA

Minden turisztikai jellegű fejlesztés első alappillére a megközelíthetőség [szükséges és elégséges infrastruktúra], akár olyan esetben, amikor természete védő turizmusról beszélünk. Esetünkben ehhez egy meglévő, a hegyláb északi oldala mentén futó földút korszerűsítése szükséges. Ezen út másfél sávós, aszfaltozott kialakítása biztosítaná a jelenleg problémás közlekedést, de nem válna elsődleges útvonallá. Emellett az "ETSV 03" lépésben foglalt fogadólétesítmény elérése szempontjából is jelentős lépés. Fontos a hegyre vezető egyéb földutak teljes elzárás az általános forgalom elől, hogy a hegy bemutatása kontrolált körülmények között történjen.

ETSV 02 | DÖNTÉS A MEGLÉVŐ ÉPÜLETEK JÖVŐJÉRŐL

A meglévő épületek jövőjének döntéséhez analizálni kell egyesével helyzetük. Ehhez személyes bejárásokat végeztem, illetve alapul vettem Koleszár Krisztián - "A tornaszentandrás-bódvaráki Esztramos hegy természeti értékeinek bemutatása, javaslat a hasznosítására" című 1999-ben készült szakdolgozatát. Az általa felvázolt megoldásban a megmaradó épületek közé tartozik a teljes hegylábánál található osztályozómű, porszivó ciklon, kalapácsos malmok és utótörőmű, a 312-es szinten [a jelenlegi legfelső sík, ahol külszíni fejtést folytattak] pedig az előtörő és a meddőleválasztómű. Ezen épületek a bemutatás céljával kerülnek be az ETSV-be. A további épületek, funkcionálisan nehezen újra értelmezhetőek, kötött alaprajzi szervezéssel rendelkeznek, állapotuk pedig gazdaságosan nehezen lenne felújítható. Ezen épületek összessége [szám szerint 15 épület] a diplomamunkában egyesével elemzésre kerül, ezen pályázatban terjedelmi korlát okán csak a megmaradó épületek kerülnek kifejtésre.

ETSV 03 | FOGADÓLÉTESÍTMÉNY [LÁTOGATÓKÖZPONT]

Mint a diplomamunka fókuszpontja, bemutatása a következő tablókon zajlik részletesen. Ezen bekezdés a létesítmény funkciói igényeit taglalja. A barlangok feltárása folyamatosan történik, a Rákóczi-barlangon túl számos más járat került már rögzítésre. Ezen munkálatokat támogatva került fel egy barlangászkozpont igénye és a barlangok állandó látogathatóságának lehetősége. A bányászat interaktív módon történő bemutatására nincs példa a környéken. Itt a bányaművek bejárásával és egy modern kiállítótér együttesével átfogó élményben lehetne részük a látogatóknak. A kiállítótér a nagymennyiségű geológia és helytörténeti gyűjteményeknek is otthont adhatna, melyeknek jelenleg nincs központosított bemutatóhelye. Ezen területeket érintve is összehangolható lenne a kiállítótér, majd a hegy bejárásnak élménye. Az igényelt funkciókat egy turisztikai központon belül egyesíteni egyéb, szükséges program kiegészítésekkel és a hegy teljes megismertetésének és bejárhatóságának megoldásával.

ETSV 04 | A HEGYTETŐ [312-ES SZINT] MEGKÖZELÍTÉSE

A hegytető megközelítésére két alternatív lehetőség kerül kialakításra, mindkettő a fogadóépülettel összehangoltan. Az első a hegytető gyalogos megközelítése a volt bányauton keresztül, a hegyoldal mentén. A második a fogadóépület szalagos tóra történő csatlakozásánál történik, amelyben a függőleges gurítóig haladva elérhető a hegytetőn található, megmaradó előtörő épülete. Ennek ábrás szemléltetése a következő tablón történik.

ETSV 05 | A 312-ES SZINT HASZNOSÍTÁSA

A 312-es szint a legfelső legnagyobb kiterjedésű fennsík a hegyen, amit a külszíni fejtés maga mögött hagyott. Lenyűgöző kilátás nyílik innen a vidékre minden irányba és a fennsíkon és található bőven érték. A rendszer szerinti megközelítése gyalogosan a bányautvonalon lehetséges, vagy a kisvasút és liften keresztül, a vasbeton csontvázba érkezve [előtörő], amelyen a kilátó működhet. Erre a csontvázra állított hosszmenti tengely két részre szeli a 312-es szintet, amely megadja a különböző módon hasznosított területeket. A tengelytől nyugatra egy publikusabb rész kerül kialakításra, ahol túra során látogatható A Földvári Aladár-barlang, a 14. számú őslénytani lelőhely, ahol máig megtalálhatóak kisemelősök, kagylók csontjai, illetve innen indulna Koleszár Krisztián tervén alapuló botanikai ösvény. A 312-es től lejjebb eső szintek teljes egészében visszakerülne a természet kötelékébe. A tengelytől keletre fekvő kisebb területen modern profilú létesítmények kerülnének elhelyezésre: meditációs kabinok.

ETSV 06 | MEDITÁCIÓS KABINOK

A modern világ nyomász impulzusai egyre több ember számára vezetnek a meditáció gyakorlásához, néhány esetben annak minél elvonultabb, világtól elszakadt formáját keresve. Ezt az igényt szeretné kiszolgálni meditációs kabinok elhelyezése a 312-es szint keleti részének északi peremén, ami így kis beavatkozással tudna gazdaságilag előnyös megoldást biztosítani a projektben. A peremen lévő sziklafalak közötti rések ideális helyül szolgálnak az elvonuláshoz. A kabinok kialakítása megfelelő komfortkörülményekkel működik, önellátóak. Fő helyisége a meditációs tér [lakótér], amely konzolosan túllógatva és elemelve a talajtól biztosít fókuszált kilátást a természetre teljes homlokzati felületű üvegezéssel és hoz létre felemelő atmoszférát. Méretük minimalizált [előregyárthatóság, szállíthatóság], pontosan annyit szolgál ki, ami lehetővé teszi az állandó tartózkodást 1 [2] ember számára, maximum két hétig.

ETSV 07 | A TÉRSÉG TELEPÜLÉSEINEK FEJLESZTÉSE [KÖVETKEZMÉNY]

Egy felől az első pontban javasolt, infrastruktúrát érintő fejlesztés direkt módon lenne hatással a környék fejlődésére [jobb minőségű közlekedés]. A lényegesebb hatás azonban a projekt által létrehozott turisztikai látványosság közvetett hatása a környékre. A projekt céljánál említésre kerül a „léptéknek megfelelő” fejlesztés. Ez azt jelenti, hogy nem egy lépésből szeretne létrehozni egy turisztikai gócpontot a fejlesztést, hanem egy hosszabb folyamat megindításaként szeretne szolgálni. A projekt hosszútávú, de nem nagy mennyiségű közvetlen munkaerőt kíván, ami az idő előrehaladtával bővíthet. Ezt a munkaerőt praktikusán a környékről érdemes összegyűjteni, olyan emberekből, akik kapcsolatban álltak, vagy állnak az egykori bányával. A fejlesztés közvetett módon pedig a környező településekre is hatna. A turisztikai beavatkozás a már részben kialakult vendéglátás fejlesztését is igényli.

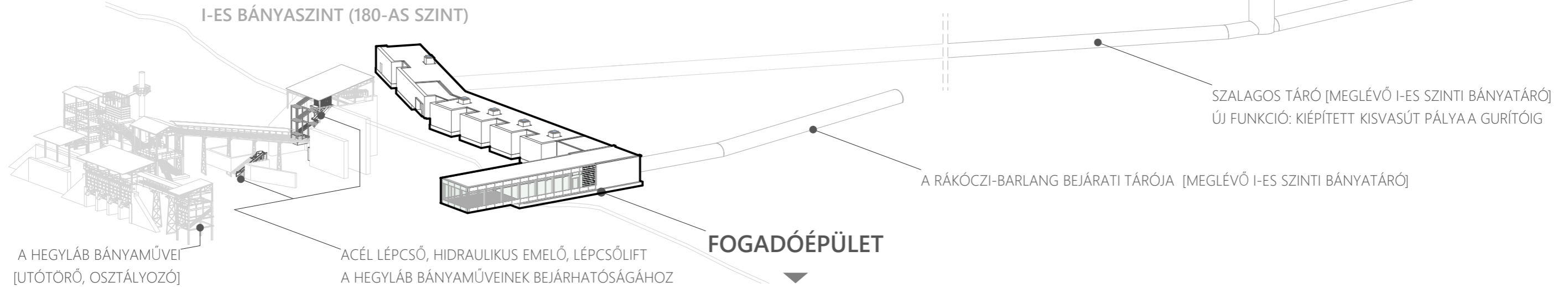
ETSV 08 | KAPCSOLAT AZ AGGTELEKI NEMZETI PARKKAL [KÖVETKEZMÉNY]

A bevezetőben említésre került, hogy az Esztramos jelenleg az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságának felügyelete alatt áll. Ennek ellenére a teljes térség alárendeltebb szerepet játszik a Nemzeti Park működési területének egészét tekintve. Az Esztramos újragondolása a felsorolt beavatkozásokkal, látványosságok teremtésével, fogadóépület létrehozásával méltó sorba kerülne az ANP jelenlegi repertoárjában [például Aggtelek, vagy Jósfaó melletti].

ÉPÍTÉSZETI BEAVATKOZÁSOK |

Az építészeti beavatkozások **fókuszpontja a látogatóközpont [fogadóépület]**, amely közvetlen kapcsolatban áll két meglévő táróval és a hegyláb bányaműveivel. A fogadóépülethez kapcsolódó szalagos tárón és függőleges gurítón keresztül megközelíthető a hegytető [kisvasúttal, majd személyfelvonóval], ahol a megérkezés a meglévő előtörőben történik. A hegytető [312-es szint] hasznosításának kiemelt része meditációs kabinok elhelyezése a szint partfalai közt.

A hegytető kabinjainak kiépítése a Niche turizmust veszi alapul. Építészeti kis beavatkozást igénylenek, míg gazdaságilag jövedelmező lépés lehet. Kialakításuk megfelelő komfortkörülmények elérése törekszik, szálláshelyként funkcionál, önellátóak. Fő helyisége a meditációs tér, amely konzolosan túllógatva és elemelve a talajtól biztosít fokuszált kilátást a természetre teljes homlokzati felületű üvegezéssel és hoz létre felemelő atmoszférát. Vázlattevé szintű kidolgozásuk a diplomamunka részét képezte.

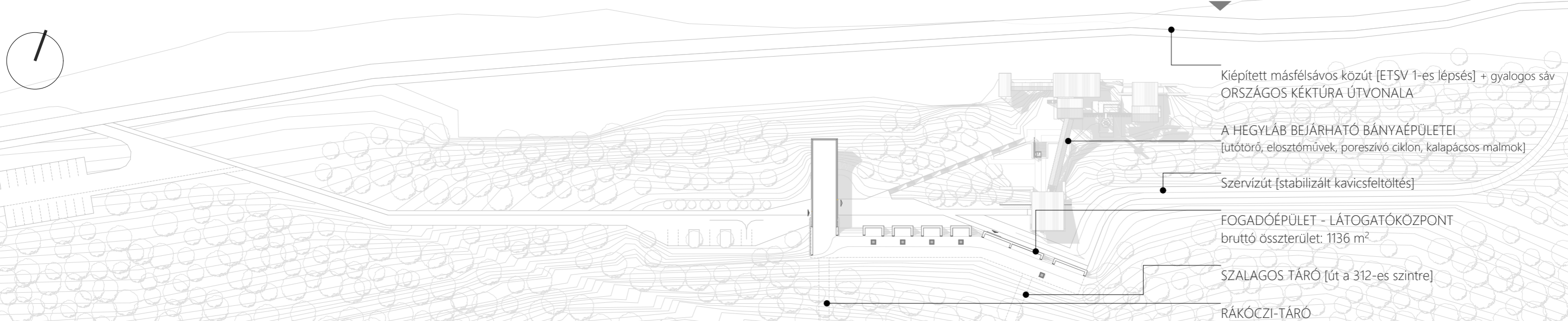

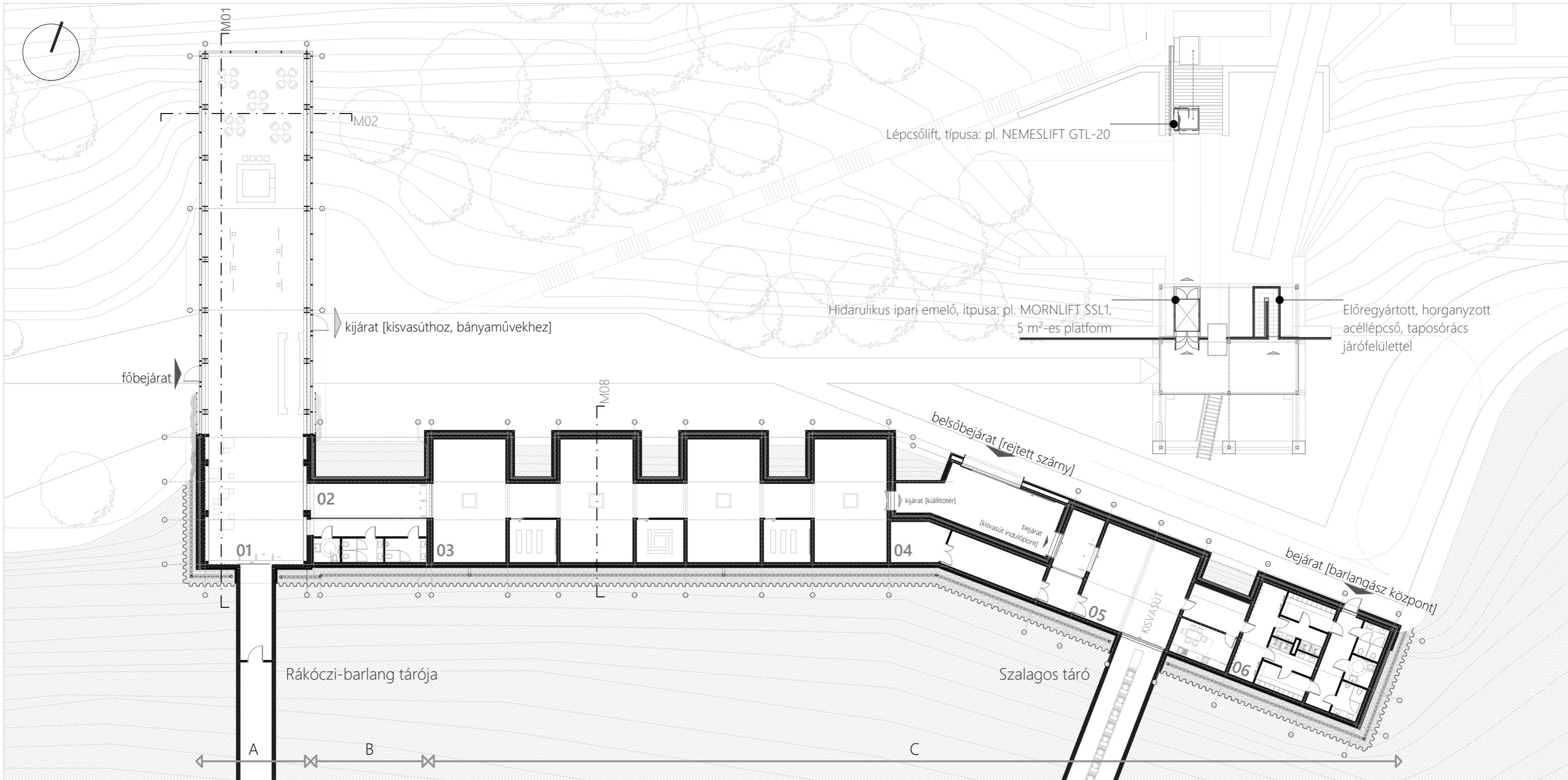
A FOGADÓÉPÜLET CÉLJA | [SÚLYPONT + IDENTITÁS = ESSZENCIA]

A látogatóközpont egy olyan létesítmény, amely a térségre nézve mozgatórugóként működik, a hegy léptékében pedig kapuként funkcionál; szűri a látogatottságot, lehetőséget ad a hegy megismeréséhez, ugyanakkor kontroll alatt tartja és védi azt. Egy oldalról cél, hogy az épület minél kisebb beavatkozással készüljön el, stratégiaileg olyan helyen, ahol lehetőség van a teljes megismerésre. Ezen tényezők szummája, hogy egy megfelelő **súlypontot** kell keresni. A másik oldalról rendezetten kell bemutatnivalóvá tenni az értékeket, kiaknázva minden hegyben rejlő lehetőséget és megerősíteni a róla alkotott képet. Ez az **identitás** visszaadásáról szól. [súlypont + identitás = esszencia]

TERVEZÉSI HELYSZÍN | AZ ESSZENCIÁLIS PONT

Az épületnek egy jól összpontosított origóból kell lehetőséget adnia a teljeskörű megismeréshez. A választott helyszín az I-es bányaszinten található, kiépített placc, amely kapcsolatban áll két, meglévő táróval. Egyik az egyedülálló Rákóczi-barlang tárója, a másik táró a hegytető megközelítését biztosíthatja. Az esszenciális pont lehetőséget ad a hegyláb bányaműveinek bejárására, északi irányban pedig remek kilátást nyújt. Megközelítése a kiépített - és Országos Kéktúra útvonallal összehangolt - közúttal lehetséges.

A | **FOGADÓSZÁRNÝ**
 B | **KAPCSOLÓELEM**
 C | **REJTETT SZÁRNÝ**

01 | Fogadószárnny [egy légtér]: recepció, tájékoztató kiállítás, kávézó, ruhatár, Rákóczi-barlang kapu
 02 | Kapcsolóelem: Átvezető tér a kiállításba, belső oldalon vizesblokk
 03 | Kiállítóterek: 4 db tematizált kiállítóter, köztük multifunkcionális blackboxok

04 | Épületgépészeti blokk
 05 | Kisvasút indulópont
 06 | Barlangász központ + személyzeti blokk

A belépés a fogadószárnny nyugati homlokzatán történik. A belső szervezés fő elve, hogy egy fókuszált, bejáratnál lévő gócból döntheti el a látogató, hogy mit szeretne megtekinteni, amihez a döntés előtt tudnia kell minden látványosságról, amiket egyértelmű módon kell elérhetővé tenni számára. A lehetőség adott a teljes megismerésre, a választás a látogatón múlik.

A fogadószárnny egy légtér, amely kapcsolatban áll a Rákóczi-barlang tárójával. A látogató a recepciónál dönthet a programokról a bevezető kiállítás megtekintése után. A szárny végében kávézó került elhelyezésre remek panorámás kilátással. A rejtett szárny fő funkciói a tematikus kiállítóterek, a szalagos táró kisvasútjának indulópontja [amit egy fedett/nyitott tér kapcsol össze a külső terral és a kiállítóterekkel], illetve a szárny végében elhelyezett minimalizált barlangász központ.

Megjelenését és formálását kettősség követi, egyfelől tisztelnie kell környezetét, amit kiszolgál: visszahúzódva együtt kell élnie vele [REJTETT SZÁRNÝ], míg, mint turisztikai látványosság vonzóvá kell tenni: jelszerű kialakításra is igénye van [FOGADÓSZÁRNÝ]. Emellett mint jel, az új beavatkozás markáns megkülönböztetését is szimbolizálja. A fogadószárnny a szűrés miatt is jelentős lépés: falat képez a megérkezés és a látványosságok között.

FOGADÓSZÁRNY | SZIMBÓLUM

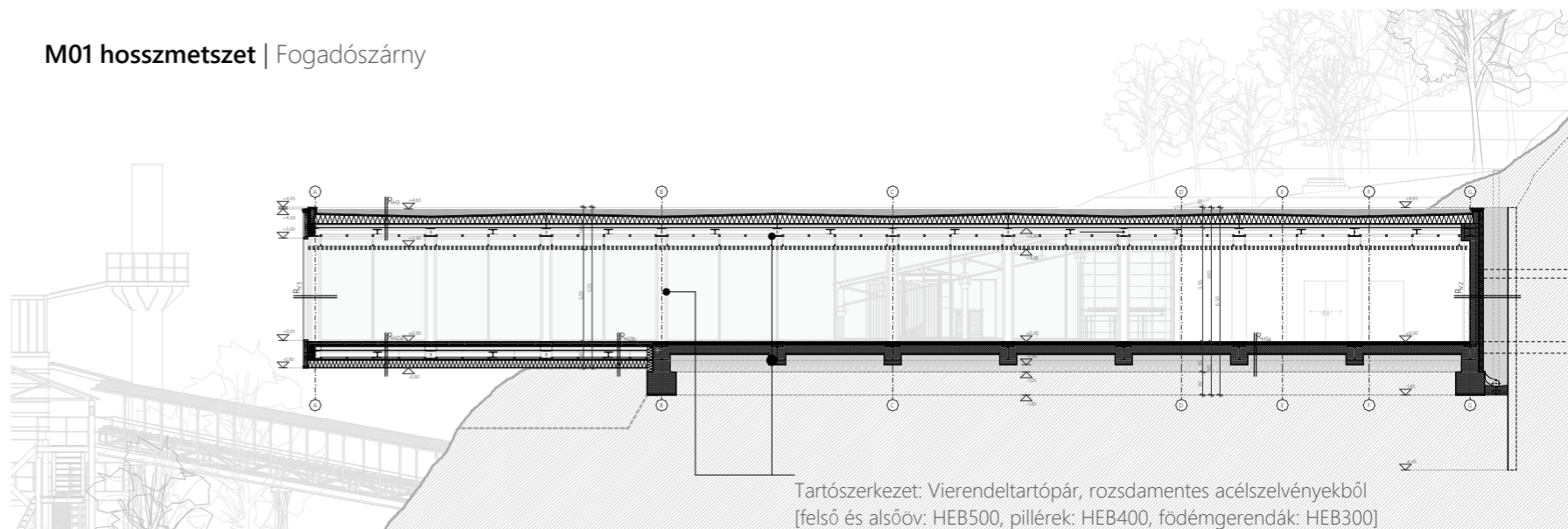
A Rákóczi-táró tengelyére tervezett épületkonzol [fogadósárny] a táró meghosszabbításának szimbóluma. A táró első rétegeként kérgével képes előtörni a hegyből, majd második rétegeként a táró „bensője” üvegként megjelenve nyúlik tovább, míg el nem válik a tereptől, ezzel jellé alakulva. A folyamat harmadik rétege a természet fokozatos visszafoglalásában nyilvánul meg, amivel létrejöhethet az épített és meglévő környezet szimbiózisa.

MADÁRVÉDELEM | Arnolglas Ornilux üveg

A helyszínre való tekintettel külön figyelmet kap a természetvédelem. Jelentős probléma üvegezett felületek esetén a madárvédelem, mivel nem képesek érzékelni ezen felületeket és neki ütközve olyan sérüléseket képesek szerezni melyben elpusztulhatnak. A választott megoldás azon alapszik, hogy a madarak képesek látni ultrabolya tartományon, míg az ember nem. Így egy mintázott fólia, ahol a mintázat a különböző UV tartományú visszaverődő képességből adódik, képes homogén üvegfelület látszatát kelteni az ember számára, de a mintázatot mutatja a madarak számára.

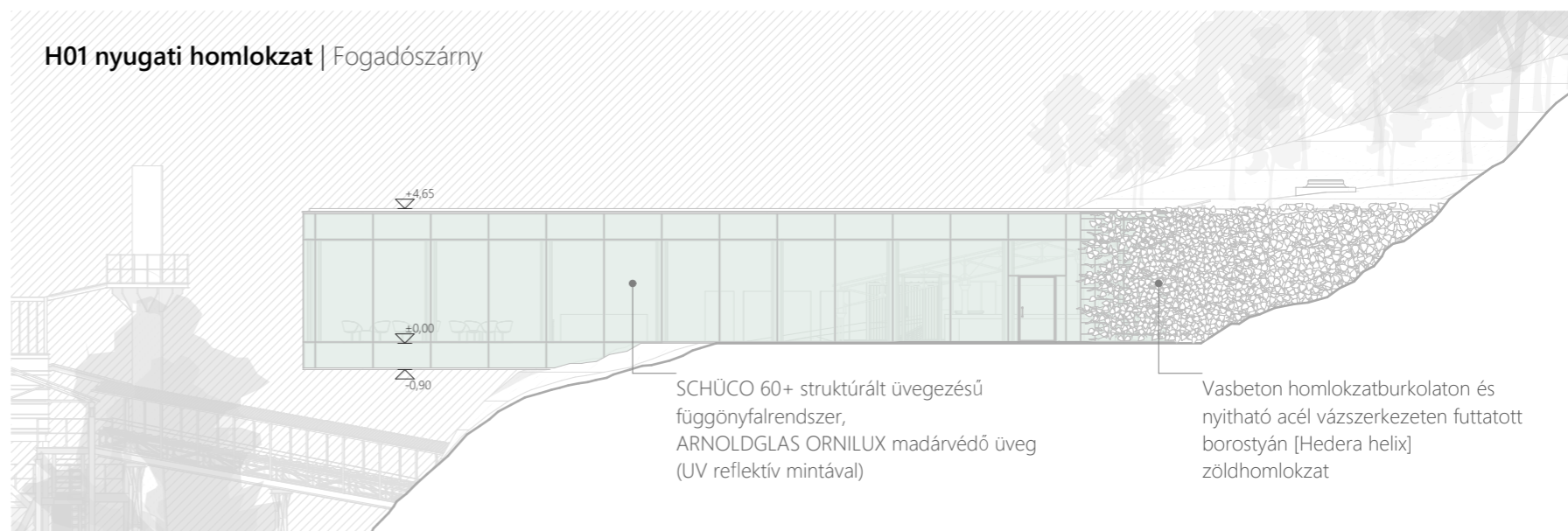

M01 hosszmetset | Fogadósárny

Tartószerkezet: Vierendeltartópár, rozsdamentes acélszelvényekből
[felső és alsóöv: HEB500, pillérek: HEB400, földemgerendák: HEB300]

H01 nyugati homlokzat | Fogadósárny

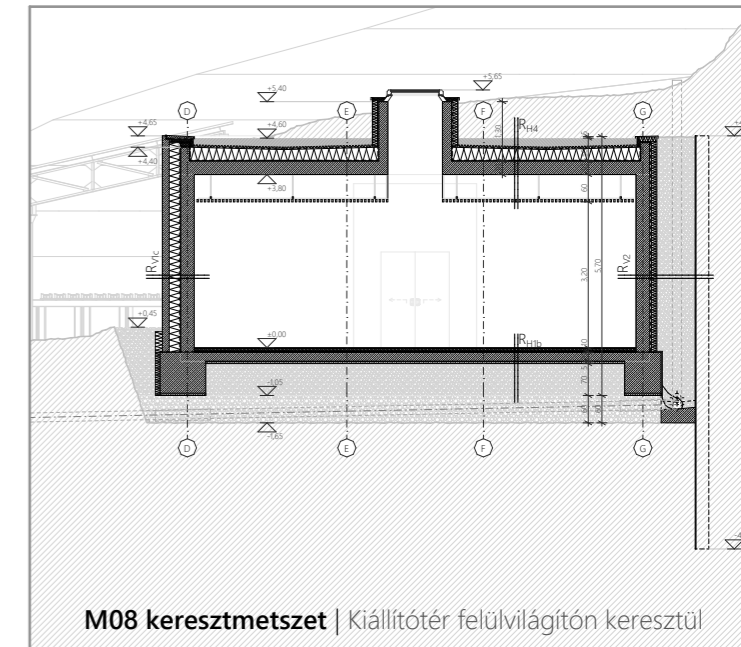
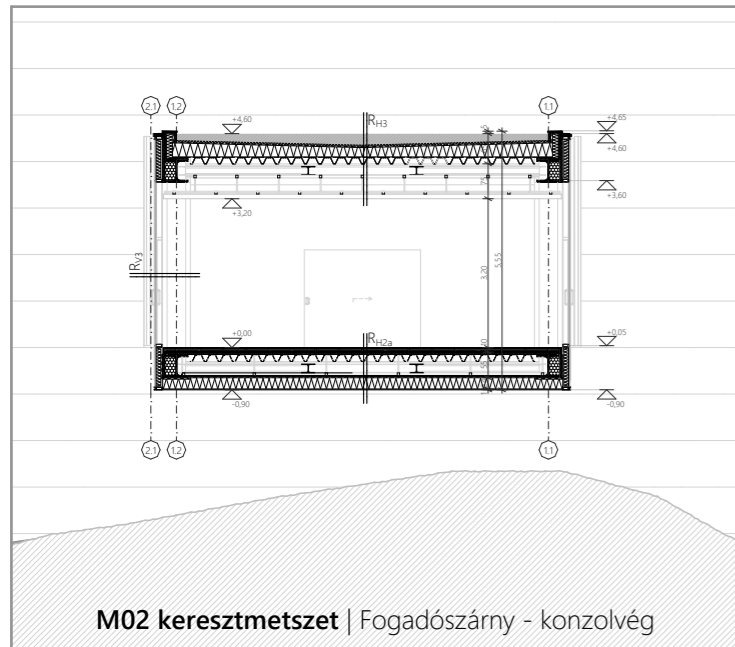
SCHÜCO 60+ strukturált üvegezésű függőfalrendszer,
ARNOLDGLAS ORNILUX madárvédő üveg
(UV reflektív mintával)

Vasbeton homlokzatburkolaton és nyitható acél vázszerkezeten futtatott borostyán [Hedera helix] zöldhomlokzat

BELSŐ TEREK KIALAKÍTÁSA

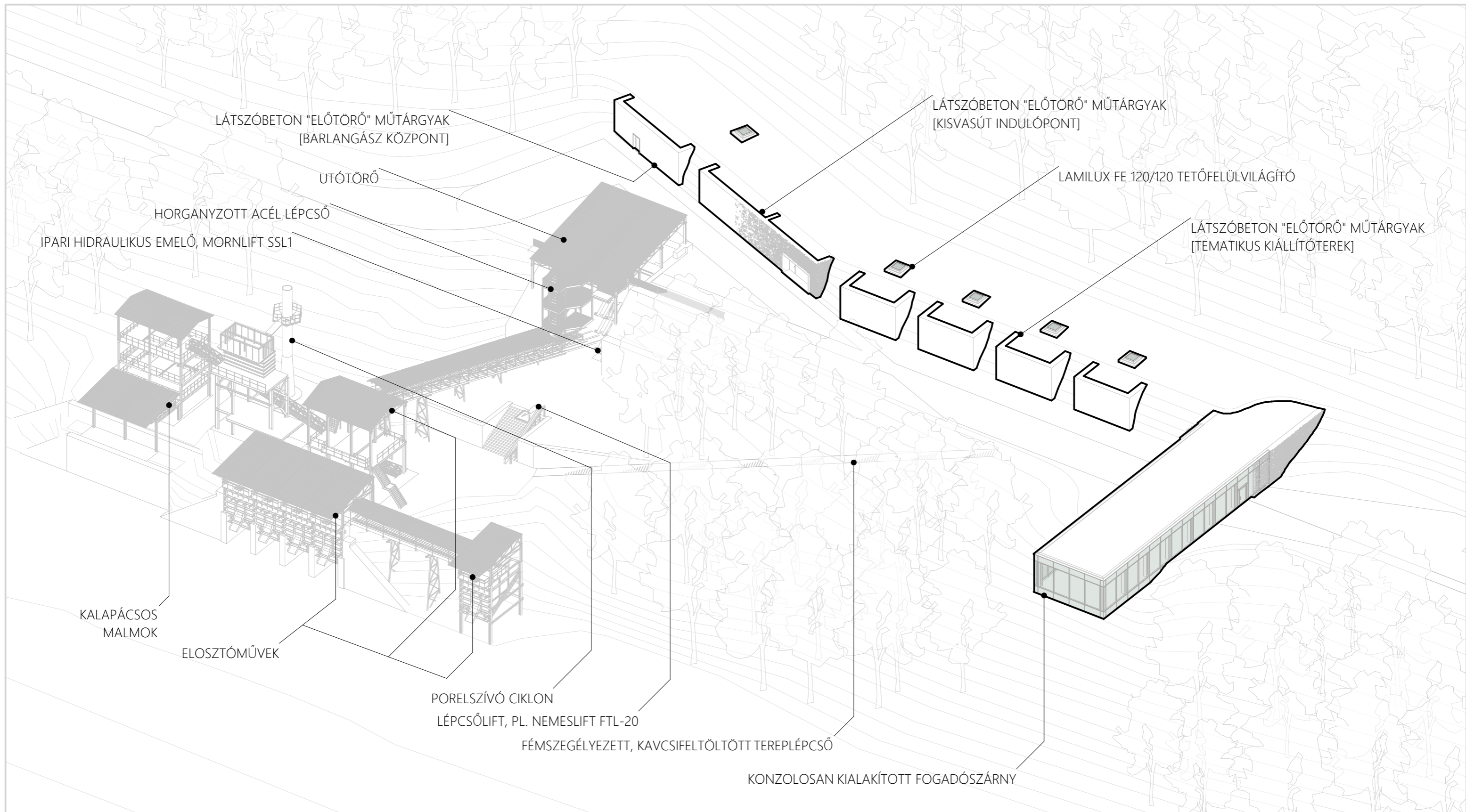
A **fogadószárny** belső világát egyszerű és világos anyaghasználat jellemzi, ami az ipari közeggel is harmonizál és nem vonja el a hangsúlyt a környező természetről. A **rejtett szárny** terei a fogadószárnyra ellenpontosított hangulattal mutatkoznak, ahol a tárók hangulatát idéző sejtelmes terek, nyers felületekkel a kiállításra helyezik a fókuszot.

REJTETT SZÁRNY | ILLESZKEDÉS / ELŐTÖRÉS

A fogadószárnyal ellentétben ez az épületrész a terepbe történő visszahúzódásra, illeszkedésre épül, afféle hibridként [épített, de természet által visszafoglalt] kapcsolatokat létesítve. Megformálását a konzolhoz való illeszkedés is jellemzi. A funkciószámát követő „nútós” kapcsolatok létrehozása a homlokzaton hegyből kitörő műtárgyak sorolását mutatja, amelyekből azonban csak az üvegkonzolnak sikerül érdemben előtörnie. A megkülönböztetésre az anyaghasználat is ráerősít: a rejtett szárny éppen kitörő műtárgyai tömör, látszó vasbeton homlokzatburkolattal rendelkeznek, míg az épületkonzol az „előtörés” után üvegfelületté válik és, mint a megújulás szimbóluma él tovább a Esztramos-hegy távlati képében.

Az Esztramos-hegy történelméből és egyedi adottságaiból eredően olyan hely, amely nagyobb figyelmet érdemelne, ezáltal méltó sorba kerülne az Aggtelei Nemzeti Park palettáján. Ennek megvalósulása komplex, nagy léptékű programot igényel. A diplomamunka erre a felvetésre keres választ, amely nem egyetlen épületben nyilvánul meg, de abban összponosul, miközben a hangsúly a hely gyógyítására, identitásának visszaadására és az Esztramos esszenciájára helyeződik.